

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1138811/6

בבית הדין הרבני האזורי נתניה

לפני כבוד הדיינים:

הרב אברהם מייזלס

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד רותי אגמון)

נגד

הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ טו"ר יהושע זאב זנד)

הנדון: תביעה להשבת כספים שלטענת התובעת 'נסחטו' ממנה, הוצאו במרמה או ניתנו כערובה להתחייבות להינשא

פסק דין

בפנינו תביעה כספית שהגישה האישה כנגד בן זוגה. סכום התביעה הנקוב הוא מאתיים אלף ש"ח.

רקע עובדתי רלוונטי

- א. הצדדים נישאו בנישואין אזרחיים בפראג בתאריך י"ד בטבת תשע"ז (12.1.17).
- ב. התקיים הליך התרת נישואין בבית המשפט בראשון לציון.
- ג. בתאריך ח' באלול תשע"ז (30.8.17) הגישה האישה בקשה לבירור מעמד אישי.
- ד. בתאריך ט' בטבת תשע"ח (27.12.17) סודר גט בין הצדדים בבית הדין.
- ה. בתאריך י' בכסלו תשע"ח (28.11.17) פתחה האישה תיק רכוש לצורך הגשת תביעה כספית.
- ו. בתאריך ט' בניסן תשע"ח (25.3.18) נתן בית הדין החלטה שהסמכות לדון בתביעה הכספית מסורה לבית הדין.
- ז. התקיים דיון בבית הדין בתאריך י"ח באייר תשע"ח (3.5.18) בו גוללו הצדדים באריכות את טענותיהם והוכחותיהם.
- ח. הוגשו סיכומים בהתאם להחלטת בית הדין מתאריך כ"ה באייר תשע"ח (10.5.18) [...]

טענות התובעת

1. תביעת האישה מתמקדת בהחזר של שיקים על שמה שנפדו על ידי הנתבע, לדבריה, שלא כדין.
2. לצורך הבנת תביעתה מגוללת האישה את הרקע של חיי הנישואין עם הנתבע. לדבריה היא הייתה "טרף" ומטרה של הנתבע אשר ניצל את חולשתה לאחר גירושיה מבעלה הקודם, ובהיותה שבורה נפשית פרש עליה את חסותו במסווה של אהבה וזוגיות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

3. הנתבע יצר אצל התובעת רגשות אשמה שהיא לא עוזרת לו מספיק, וניצל רגשות אלו כדי להוציא ממנה במרמה את הכספים שאותם היא תובעת כעת.
4. כאמור ברקע של הצדדים, הצדדים נישאו בנישואין אזרחיים בשנת 2017 לאחר תקופה של חברות, ולאחר שמיסדו את הקשר ביניהם דחק הנתבע בתובעת לשחרר לו כספים שהם נשוא התביעה בטענה שהוא זקוק לעזרה, ומתוך הלחץ שהוא לחץ אותה היא הסכימה לתת לו כספים.
5. טענת האישה שכל הנישואין וכל החברות עם הנתבע לא נולדו אלא מתוך מזימה ומחשבה תחילה למצוא טרף קל ללחוץ עליו, ליצור תלות נפשית ומתוך מניפולציה וסחיטה להוציא ממנה כספים.
6. לדברי האישה הנתבע יצר איתה קשר רק לאחר שנודע לו שהיא מכרה את דירתה הקודמת ויש ברשותה כספים רבים במזומן מתמורת הדירה אותם הוא זמם להעביר לרשותו.
7. כהוכחה לדבריה היא מציינת את העובדה שהם מעולם לא התגוררו יחד בדירה אחת, וכי מהרגע ששבו מפראג, שם נישאו אזרחית, פנה כל אחד מהם לדרכו ושוב לא התגוררו יחד. האישה המשיכה להתגורר ב[נ'] והנתבע המשיך להתגורר ב[ג']. לדעתה הדבר מלמד שהנתבע מעולם לא התכוון ליצור קשר זוגי אמיתי אלא כל מטרתו הייתה הוצאת כספים ממנה.
8. כמו כן טענת האישה שהנתבע היה נוהג ליצור קשר עם נשים נוספות ולהציג את עצמו כבן זוגן במטרה להפיל אותן ולהוציא מהן כספים.
- היא ציינה לדוגמה מקרה שבו הוא נסע לאילת לשהות עם אישה נוספת בו בזמן שהוא כביכול היה בזוגיות איתה.
9. לפיכך דורשת האישה את השבתם של הכספים שנלקחו ממנה תחת לחץ נפשי כבד שהפעיל עליה הנתבע.
10. עוד טוענת האישה שהנתבע הוציא כספים במרמה מאדם בשם [ג'] והצליח לחלץ ממנו שיק בסכום של שש מאות אלף ש"ח אותם הפקיד בחשבון שלה תחילה ואחר כך משך לרשותו. לדבריה כספים אלו היו חלק מההתנהלות הנכלולית שלו להוצאת כספים.
11. אחד מהשיקים שאותו תובעת האישה הוא בסך מאה אלף ש"ח, לטענתה הוא ניתן להבטחת הנישואין מצידה, אם היא תתחרט ולא תינשא לו הוא יהיה זכאי לסכום הנ"ל, ומאחר ובפועל הצדדים נישאו נמצא שלא היה מקום לפדות את השיק, ולכן היא תובעת את החזרתו של השיק.

תגובת הנתבע

1. הנתבע מכחיש כל מזימה מצידו.
2. הנתבע מצביע על העובדה שהוא העביר לאישה כספים רבים בסכום של מאות אלפי ש"ח לצורך השלמת קניית דירה שהיא רכשה ואשר שניהם התכוונו לגור בה – דבר המלמד שגם הוא מצידו תרם לזוגיות שלהם, ולפיכך אין פלא אם האישה השיבה לו באותה מידה.
3. להגנתו טוען הנתבע שהיה ביניהם קשר שאף הבשיל לכדי נישואין אזרחיים. לטענתו לא היה יכול להתגורר ב[נ'] מפני שסביבת העבודה שלו הייתה באזור המרכז, ולכן נאלץ להמשיך לגור שם.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

4. הנתבע מכחיש שניהל כל קשר עם נשים אחרות בזמן שהיה נשוי לתובעת, ורק אחרי שהתברר שדרכם נפרדה הוא עבר להתגורר עם אישה נוספת.

5. באשר לכספים מ[ג'] בסך שש מאות אלף ש"ח, טוען הנתבע שהמדובר בעבודות שהתפרשו על פני שנה שלמה שביצע עבור אדם זה, הוא ביקש להפקיד אותם בחשבון האישה כדי להימלט מתשלומי מיסים.

לדבריו, האישה הייתה שותפה מלאה לתהליך של הכספים, הפקדתם בחשבונה ולאחר מכן משיכה והעברה לזכות האיש, ולכן אדרבה, כל העברות הכספים, הן ממנו אליה והן ממנה אליו, נעשו בהסכמה ובידיעה ואין מקום לדרוש את החזרתם.

דיון והכרעה

טרם נקבע עמדה יש לסדר תחילה את העובדות לפי הנתונים והמסמכים שלפנינו כדי שנוכל לנתח כראוי את הדיון ולהגיע להכרעה נכונה.

הצדדים כאמור נישאו בנישואין אזרחיים בפראג בתאריך י"ד בטבת תשע"ז (12.1.17).

עוד קודם לכך, בשנת 2016 נערך הסכם בין הצדדים, אשר נמצא לפנינו ולא הוכחש על ידי מי מהצדדים, לפיו האישה מתחייבת לשלם לנתבע סכום של מאה אלף ש"ח אם לא תינשא לו עד לחודש מאי 2017.

הצדדים נישאו בראשית שנת 2017, אך למרות זאת השיק הנ"ל נפדה ונמשך.

בנוסף, נפרדו ע"י הנתבע שלושה שיקים נוספים בני מאה אלף ש"ח כל אחד, בתאריכים: ה', י"ב וי"ח בטבת תשע"ח (3.1.17, 10.1.17, 16.1.17). האישה תובעת החזר של כספים אלה שלדבריה נגבו שלא כדין.

בדבר שיקים אלו ייאמר מיד שאין שום בסיס לתביעה, היות שהאישה נתנה אותם מיד ובסמוך לפני ואחרי הנישואין האזרחיים של הצדדים, וברור לכול שהם ניתנו מתוך הסכמה מלאה של האישה במסגרת חיי הנישואין שלהם.

בדיון מתאריך י"ח באייר תשע"ח (3.5.18) טענה באת כוח האישה לגבי השיקים הנ"ל, נשאלה והשיבה כאמור בפרוטוקול:

בית הדין: [...] מה שאמרת עד עכשיו כל הנושא של 417,000 שקל ו[ג'] ועובדות אחרות זה לא רלוונטי לענייננו. את רוצה לתת אופי לבן אדם? עד עכשיו הייתה עדות אופי, צורת אופי, צורת תחכום, איך שתגדירי את זה. עד עכשיו לא רלוונטי לבית הדין הרבני.

ב"כ האישה: נכון.

בית הדין: מפה מתחיל להיות רלוונטי.

ב"כ האישה: כן. בשים לב שבני הזוג נישאו ב-13.1.17. שים לב באיזה תאריכים הצ'קים הללו. הם מיד אחרי זה.

בית הדין: יש פה צ'ק גם קודם לזה.

ב"כ האישה: רוב הצ'קים ממש אחד אחרי השני אחרי הנישואין. יש צ'קים שלאחר המועד של תאריך הנישואין. ולאחר המועד שהם שבו מחו"ל. שהם שבו מחו"ל, אומר האדון אני חייב עכשיו כסף, אנחנו בני זוג, את חייבת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

להעביר לי כספים, אני צריך כסף למס הכנסה זה סוף השנה, עכשיו אני צריך לשלם את זה [...]

בית הדין: ולמה היא נתנה לו?

ב"כ האישה: מתוך זה שהוא כפה עליה, סחט אותה והיא הרגישה שהיא נסחטת והוא אמר כל הזמן "אבל את אשתי, את נשואה לי".

[...]

בית הדין: אני רואה פה צ'קים שהיא העבירה, אני לא יודע מה מקורם, מה טיבם ולאילו מטרה. את אומרת שהוא סחט אותה, יש תיעוד לכך?

ב"כ האישה: היא לא קיבלה שום תמורה לזה.

בית הדין: אולי היא רצתה לתת לו מתנה מתוך אהבה? מה אני אעשה?

[...]

בית הדין: את אומרת הוא רמאי, הוא נוכל.

ב"כ הבעל: הכול מוכחש.

בית הדין: אנחנו לא נמצאים במסגרת של הליך פלילי.

ב"כ האישה: הצ'קים לא ניתנו לו, הוא לקח אותם.

בית הדין: היא נתנה לו צ'קים. היא חתומה עליהם.

ב"כ האישה: היא חתומה על צ'קים פתוחים.

בית הדין: נתנה לו צ'קים מהחשבון שלה, נתנה לו מתנות.

ב"כ האישה: לא נתנה לו שום מתנה.

בית הדין: איך אני יכול לדעת?

ב"כ האישה: למי תיתן מתנה? לאדם שהוא רמאי?

בית הדין: יכול להיות שהיא נתנה מתנה, מי אמר רמאי? יש לך הוכחה שניתן לו מתוך סחיטה או מתוך איומים?

ב"כ האישה: כן, גם כל ההתנהלות הקודמת שניסיתי להוכיח.

בית הדין: איך אני יכול לדעת? אני צריך לתת החלטה שהסכומים ניתנו בכוח, שהאישה הייתה עם אקדח ברקה. אנחנו לא נמצאים עכשיו בחקירת משטרה. אם היה לי דוח משטרה, אני יכול לקבוע. אין לי שום דוח. אני לא אתחיל לחקור למה היא נתנה את הצ'קים.

ב"כ האישה: נתנה לו את הצ'קים בגין היותה אשתו? זה הטענה שלו. אבל היא לא הייתה אשתו יום אחד.

הבעל: זה לא הטענה שלי.

בית הדין: ואם היא הייתה חברה שלו? נתנה לו מתנה.

ב"כ האישה: אז היא רוצה את המתנה חזרה. למה שתיתן לו את המתנה [...]

בית הדין: אני לא יכול להתנהל משפטית אם אין לי הוכחות.

עד כאן מפרוטוקול הדיון.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

התובעת ובאת כוחה האריכו לנסות ולהוכיח שהנתבע איש נוכל, וככזה הוא הצליח להוציא מהתובעת כספים במרמה ובסחיטה, כאשר מדובר בשיקים השייכים לתובעת שהעבירה לנתבע.

הנתבע אינו מכחיש את העובדה שקיבל שיקים מהתובעת, אבל נותן לזה הסברים נסיבתיים ומכחיש לחלוטין שהייתה מצידו כוונה לרמות את התובעת או לסחוט.

התובעת ובאת כוחה לא המציאו כל הוכחה המתעדת את גרסתם. לא רק זו, אלא המדובר שהתובעת העבירה לנתבע שיקים ואף חתמה על השיקים הללו, ובנוסף היא עוד חתמה לו על השיקים פתוחים מבלי שנקבה בהם סכום כסף.

לדברי התובעת היא למדה להכיר את הנתבע כאיש שאינו הגון זמן רב לפני נישואיה עימו, כפי שהאריכה באת כוח התובעת בתחילת הדיון להוכיח שלנתבע יש פרופיל של איש נוכל. לשם כך סיפרה באת כוח התובעת באריכות על מקרה של אותם שיקים שקיבל הנתבע מאיש הנקרא [ג'] והעביר אותם לנתבע כדי שתפקידם בחשבון הבנק שלה, כדי לעקוף את רשויות המס, ולצורך כך ערכו הסכם הלוואה פיקטיבי בתאריך ז' בתמוז תשע"ו (13.7.16) – זמן רוב קודם נישואיהם, כדי להציג מצג שווא כלפי הבנק.

אם כן, לדברי התובעת, היא כבר נוכחה לדעת שהנתבע הוא איש בלתי הגון, לפי זה כיצד ממשיכה התובעת לפזר שיקים לנתבע ועוד השיקים פתוחים ובאמצעותם הנתבע מקבל ממנה סכומים גבוהים ביותר, האם התובעת היא כה חסרת אחריות?

ואם לא די באמור הוסיפה התובעת וערכה הסכם עם הנתבע ערב הנישואין, הסכם שבו התובעת מתחייבת להתחנן עם הנתבע – לא רק ההסכם כשלעצמו תמוה ביותר כפי שיוכח להלן, אלא: כיצד אישה שלדבריה כבר זמן רב קודם נישואיה ניצלה אותה הנתבע בצורה מחפירה כדי לבצע הונאה ולא זו בלבד אלא שלדבריה הנתבע פדה שיק שניתן לו מהתובעת רק כעירבון עוד קודם נישואיה עימו מסכימה להינשא לאיש שכזה?

כאמור התובעת והנתבע ערכו הסכם שאינו הגיוני ערב נישואיהם:

ראשית, בהסכם זה התחייבה התובעת להינשא לנתבע ובמסגרת ההתחייבות הפקידה התובעת בידי הנתבע שיק עירבון, שאם היא לא תינשא לו, יפדה הנתבע את השיק כפיצוי על הפרת ההתחייבות. כלומר ההסכם היה חד-צדדי, רק התחייבות מצד האישה ולא מצד הבעל.

שנית, מהו פשר הסכם שכזה, לשם מה יש צורך בהתחייבות לנישואין, האם נישואין בין בני זוג נערכים מתוך התחייבות ולא מתוך בחירה חופשית?

שלישית, אם התובעת הפקידה שיק עירבון לקיום התחייבותה להינשא לו, מדוע כתבה בשיק תאריך הרבה יותר מוקדם מהמועד הקבוע לנישואין? ההיגיון הוא שהתאריך בשיק שניתן כערוכה נכתב לאחר תאריך ההתחייבות שאם ההתחייבות תופר יוכל הצד השני להשתמש בעירבון לאחר שחלף המועד בו המתחייב היה צריך לקיים את התחייבותו.

רביעית, כשמעיינים בניסוח ההסכם אין זה נראה שההסכם משקף את כוונותיהם האמיתיות של הצדדים להסכם כי כאמור מדוע קיימת התחייבות רק מצד האישה להינשא לבעל, ואין באותה מידה התחייבות סימטרית של הבעל לשאת את האישה. יתר על כן: האם אם האישה לא תינשא לבעל, מגיע לבעל "פיצוי" כלשון ההסכם? האם נגרם לבעל נזק כתוצאה מכך שהאישה לא נישאה לו, עד כדי שמגיע לו פיצוי?

זה ניסוח שאינו מתאים גם לכאלה שאינם בקיאים בניסוחים משפטיים, בפרט כאשר מדובר בערוכה בסכום נכבד שכזה – האם מתחייבים על כאלו סכומים בכזו קלות דעת?

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כבר בדיון בית הדין הביע תמיהה על ההסכם המוזר:

ב"כ האישה: ישנו הסכם ששלחתי הוא מצורף כאן. הסכם שהחתים הארון את הגברת טרם הנישואין שאם היא לא תינשא לו, היא צריכה לשלם לו מאה אלף שקל.

בית הדין: ולכן?

ב"כ האישה: והיא נישאה לו, אבל אחד הצ'קים שהוא פודה זה הצ'ק הזה.

בית הדין: 30 לאוקטובר. קודם תאריך הנישואין.

ב"כ האישה: על אף שהיא נישאה לו הוא הולך ופודה את הצ'ק שנמצא בידיו. ההסכם הזה אומר שאם היא לא תינשא לו, אז הוא מחזיק בצ'ק הזה הוא ילך לבנק ויפדה את המאה אלף שקל.

בית הדין: אז תמקדי את הטענה לגבי המאה אלף שקל [...] מה זה המאה אלף שקל?

ב"כ האישה: ערובה במידה והיא לא תינשא לו.

בית הדין: פיצוי שאם היא לא תינשא לו היא תשלם לו מאה אלף שקל?

ב"כ האישה: נכון.

בית הדין: פעם ראשונה שאני רואה דבר כזה.

ב"כ האישה: גם אני.

המסקנה הבלתי-נמנעת מכל האמור היא שתביעתה של התובעת נשענת על גרסה בלתי-אמינה.

השיקים הנוספים

האישה תובעת כמה שיקים נוספים אשר כל אחד מהם בסכום אלף ש"ח. חלק מהשיקים נושאים תאריך קודם מועד נישואי הצדדים. כפי שמופיע בפרוטוקול:

בית הדין: מה הצ'קים האלה? יש פה עוד צ'ק של מאה אלף שקל מ[פלונית] ל[פלונית] מה-16.1.17. עוד צ'ק של מאה אלף שקל מה-10.1.17 מ[פלונית] ל[פלונית].

ב"כ האישה: עוד צ'ק של מאה אלף שקל.

בית הדין: יש פה עוד צ'ק של 3.1.17. כולם בינואר חוץ מאחד [...]

ב"כ האישה: [...] בשים לב שבני הזוג נישאו ב-13.1.17. שים לב באיזה תאריכים הצ'קים הללו. הם מיד אחרי זה.

[...]

ב"כ האישה: רוב הצ'קים ממש אחד אחרי השני אחרי הנישואין. יש צ'קים שלאחר המועד של תאריך הנישואין. ולאחר המועד שהם שבו מחו"ל. שהם שבו מחו"ל, אומר הארון אני חייב עכשיו כסף, אנחנו בני זוג, את חייבת להעביר לי כספים, אני צריך כסף למס הכנסה זה סוף השנה, עכשיו אני צריך לשלם את זה. גם באותה תקופה הוא ערך קניות. הוא חשמלאי או איש מזגנים, ערך קניות ויצר חובות ויצר תלות של האישה שהיא עכשיו אשתו ולכן היא צריכה לשלם לו את החובות כי הוא מסכן, הוא נרדף אחרי רשויות המיסים. כי אחת הנשים תובעות אותו על כספים. הוא יצר מסכנות כזאת.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בית הדין: ולמה היא נתנה לו?

ב"כ האישה: מתוך זה שהוא כפה עליה, סחט אותה והיא הרגישה שהיא נסחטת והוא אמר כל הזמן "אבל את אשתי, את נשואה לי". הצ'קים כבר היו אצלו עוד לפני. הם היו פתוחים, לא היה שום תאריכים.

בית הדין: אני רואה פה צ'קים שהיא העבירה, אני לא יודע מה מקורם ומה טיבם ולאיזה מטרה. את אומרת שהוא סחט אותה, יש תיעוד לכך?

ב"כ האישה: היא לא קיבלה שום תמורה לזה.

בית הדין: אולי היא רצתה לתת לו מתנה מתוך אהבה?

[...]

ב"כ האישה: היא כתבה והיא חתמה והיא מחויבת, והוא פודה את הצ'ק. זה מאוד מעניין. לעניין הצ'קים האחרים שמצויים בידו והוא חוזר מהנישואין בצ'כיה ואחד אחרי השני הוא פודה את הצ'קים. הוא טוען שיש לו חובות כלפי מס הכנסה וכמו שהוא מצפה אישה שתעזור לו,

בית הדין: את זה כבר אמרת. יש לך תיעוד על כך?

ב"כ האישה: יש שיחות.

בית הדין: יש תיעוד שהצ'קים ניתנו לעזור לו?

ב"כ האישה: יש שיחות.

בית הדין: מה נשמע בשיחות האלה?

ב"כ האישה: שהוא מבקש עזרה.

בית הדין: אז היא הסכימה לעזור לו.

ב"כ האישה: הוא גם אומר שהוא יחזיר את זה.

בית הדין: יש התחייבות שיחזיר את זה?

ב"כ האישה: יכול להיות שכן.

בית הדין: כשאת מדברת מחוץ לבית הדין יש מוסריות וערכיות והבנה, הכול. בבית הדין, בבית המשפט, צריך כל דבר, אני חייב הוכחה חדר-משמעת.

המורם מכל אריכות הציטוטים מהפרוטוקול, שאין למעשה כל הוכחה לטענותיה של התובעת, שהנתבע הוציא ממנה כספים במרמה. בהחלט ייתכן שהתובעת נתנה לנתבע מרצונה הטוב כספים במתנה.

יתר על האמור לעיל, בבית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה התקיים דיון בעניינם של הצדדים, בתאריך 27.8.17, כפי הנראה בעניין צו עיכוב יציאה מן הארץ. ובפרוטוקול בית המשפט מופיעים כמה ציטוטים מאוד משמעותיים לעניין התביעה הרכושית שמתנהלת בפנינו.

אלו הם דברי באת כוח התובעת בפני בית המשפט:

בני הזוג נישואים נישואים אזרחיים מעולם לא היו יחדיו, אנחנו פנינו לעניין של הכרת נישואין [...] כן הגשנו בקשה להתרת הנישואין, והיא הוגשה לאחר שכל העניין של בני הזוג התרחש בבית המשפט פתח תקווה הינו צריכים לפתוח תיק התרת נישואין כאן. אז נפתח [...]

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הבקשה לא הוגשה בהסכמה. היה עניין כספי בין בני הזוג שכנראה שאחר היישוב סכסוך איפשהו פתרו את זה או מחקו את זה. אבל אומר לבית המשפט שמאחר ומדובר בגבר שהוא משהו סיסטמתי עושה את הפעולה הזו של הנישואים, הוא נשוי לעוד מספר רב של נשים [...] הוא הכיר את הגברת באתר היכרות הוא מעולם לא חי עם הגברת, הגברת היא אם לשלושה.

הם נשואים אזרחיים והם צריכים להתיר את הנישואים ולקבל גט מהספק [...] המשיב: אני לא חושב שאני צריך להיות פה בן ערובה [...] אין סיבה בעולם שאני לא יכול לנסוע לראות את הבת שלי. אני באתי לפה היום לבטל את צו עיכוב יציאה [...] אני מוכן להתחייב ולחתום פה אני רוצה לצאת ואני מוכן להפקיד סכום [...]

ב"כ המבקשת: אני מתנגדת לזה אני לא סתם הגעתי אני מכירה את הסיפור של הבחור. בבית הדין הרבני של גט שעדיין לא נפתח עד שלא יעבור העניין של הגט הם שניהם יהודים, היא רוצה את דרכה הלאה [...] אי אפשר לתת לו להסתובב בעולם.

מחלק זה של פרוטוקול בית המשפט אנו למדים, שכל הדיון בבית המשפט בנושא צו עיכוב יציאתו של הנתבע מהארץ, נסוב אך ורק סביב החשש שהנתבע יעגן את התובעת וישאיר אותה ללא גט.

באת כוח התובעת לא ראתה לנכון להזכיר אפילו ברמז שבכוונתם להגיש תביעה נוספת נגד הנתבע על הונאה כספית של הנתבע את התובעת – שלטענת באת כוח התובעת גם זו סיבה לעכב את יציאתו של הנתבע כפי שטענה באת כוח התובעת בבית הדין, אלא אדרבה בעניין הכספי אמרה באת כוח התובעת "הצדדים פתרו את זה ביניהם" או שאפילו מחקו את התביעה בעניין הכספי ואין כלל צורך לעסוק בזה. גם התובעת חיזקה את דבריה של באת כוחה כפי שמופיע בהמשך הפרוטוקול.

בהמשך הפרוטוקול השיבה התובעת לשאלות בית המשפט:

לשאלת בית המשפט מה סיכמנו – אני משיבה שלמעשה הוא איים בתביעות שווא וגם אם אני יזכה במשפט אני לא יראה כסף כי הוא יפשוט רגל. הכספים אף פעם לא אצלו הוא מחלק אותם לכל מיני אנשים זה אף פעם לא אצלו. ואז הוא פשוט לא רצה שאני באותו רגע אתן לו החלטה שאנחנו לא תובעים ואני חיה פשוט בפחד ממנו אף פעם. אף פעם לא הונו אותי [...] אני אמרתי שאני מוותרת על התביעות הכספיות אבל רוצה שהוא יהיה פה שהוא יעמוד על הגירושים.

מהאמור בפרוטוקול בית המשפט ניתן לקבוע באופן ברור, שאף אם היה בסיס לתביעותיה של האישה, לאור הצהרתה של התובעת בבית המשפט וכן טענותיה של באת כוחה מלמדות שהתובעת ויתרה על כל תביעה כספית כלפי הנתבע דנן, או לחילופין הגיעו להסכמות, אם כן זה מאיין את תביעתה של האישה בבית הדין או לפחות מערער את הרצינות בתביעתה.

אם לא די באמור, צריך להוסיף לסיום הדיון העובדתי של תביעה זו, שכותרת התביעה היא בסך מאתיים אלף ש"ח, ואילו בדיון עצמו תביעת האישה הוכפלה לארבע מאות אלף ש"ח. כמובן שזה אינו מוסיף על אמינותה של התביעה.

בסיכומו של הדיון מהבחינה העובדתית, יש לדחות את תביעתה של האישה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

עד כאן הארכנו לקבוע שאין כל הוכחה לתביעתה של האישה שהכספים הוצאו ממנה במרמה ובסחיטה.

סוגיית החזר מתנות

מאידך גיסא, אם נקבע שהתובעת נתנה לנתבע כספים אלו במתנה, לאור זאת שהצדדים התגרשו ובמיוחד שנפרדו לאחר פרק זמן נישואין קצר ביותר, יש לדון אם זה לא מחייב את הנתבע להחזיר את המתנות:

היה מקום לדון באומדן הדעת. אם נגדיר את הכספים שהועברו מהאישה לבעל בזמן הנישואין ובסמוך להם כמתנה מאישה לבעלה ולאחר זמן קצר ביותר התפרק קשר הנישואין, אם כן אפשר שעל דעת כן האישה לא הייתה נותנת את כספיה כמתנה.

כלומר אילו האישה הייתה יודעת מראש שקשר הנישואין יהיה כה קצר, לא הייתה מעלה בדעתה לכאורה לתת מלכתחילה את המתנות הללו.

אומנם התובעת לא העלתה טענה מסוג זה במפורש, אבל מאחר שהאישה טוענת להוצאת כספים במרמה על ידי בעלה, והדבר ברור שאם הם היו ממשיכים לחיות כבעל ואישה, האישה לא הייתה מגישה את תביעתה להשבת הכספים.

אם כן יוצא שהפירוד בין הצדדים הוא המוצא לתביעה מפני שאישה לא תיתן מתנה בסכומי כסף גדולים, אם הייתה יודעת שהקשר הזוגי עם הנתבע הוא לימים ספורים.

לכן עולה השאלה האם האישה יכולה לטעון להשבת המתנות בגין אומדן דעת.

בשולחן ערוך (אבן העזר סימן צט סעיף ב) נפסק להלכה שאישה שהתגרשה מבעלה מחמת ססרחה עליו, היינו שהיא הגורמת לגירושין, עם הגירושין היא צריכה להחזיר תכשיטים שקיבלה מהבעל, מהטעם "אדעתא למיקם קמיה אקנייה ולא אדעתא דליפוק", כלומר: כוונתו של הבעל בנתינת התכשיטים הייתה כדי שהאישה תתקשט לפניו ולא שתיטול את התכשיטים ותצא. לכן אם הגורם לגירושין זו האישה, צריכה היא להחזיר את התכשיטים. אולם, מתנות שאינם תכשיטים, כגון אם הבעל נתן לה כספים או מיטלטלין או כל מתנה שלא ניתנה לאישה מהבעל כדי להתנאות בהם, מבואר בפוסקים (מובא בחלקת מחוקק שם ס"ק ז) שאינה צריכה להחזיר כלל.

בטעם הדבר כתבו הפוסקים: "דאטו מאן דיהיב מתנה לחבריה ולרחמיה, ערבא בעי למשקל מיניה דרחים ליה לעולם".

פירוש: הנותן מתנה לחברו או לאוהבו – האם צריך מקבל המתנה להעמיד לו ערב כדי להבטיח שהחברות והאהבה תמשיך ביניהם לעולם?

הפועל היוצא מהאמור, שהמתנה קיימת לעולם בידי המקבל, ונותן המתנה נותנה על דעת כן שייתכן והחברות והאהבה ייפסקו בהמשך. יעוין בשו"ת הריב"ש (סימן שא) שעסק בהרחבה בעניין זה.

ובהמשך לדברים הללו כתב בשו"ת חתם סופר (אבן העזר סימן קמא, הובאו דבריו בפתחי תשובה שם על השולחן ערוך ס"ק ז), וכך הם דבריו:

והנה במתנה שנתנה האישה או קרוביה לבעל לא הוזכר בש"ס והגאונים, אבל כתב מהר"א מזרחי בתשובה (סימן יז) אפילו אם מגרשה לדעתו מבלי שסרחה עליו, מכל מקום הכל שלו ואינו מחזיר כלום. ומייתי ליה מקל וחומר דמנותן

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לאישה מסתמא דעתיה למיקם קמיה אפילו הכי זכתה במתנה, מכל שכן שמתנות שנתנום לחתן דמשום איקרובי דעתיה הוא, מכל שכן שיהיה שלו.

והסכימו כן בתשובת מהר"א ששון (חלק א סימן נד וסימן נה) המחבר והגאון מוה"ר צבי בלי פקפוק. ולא היה צריך לקל וחומר כי פשוט הוא מאותו טעם שכתבו הגאונים, דאטו מאן דיהיב מתנה למאן דרחים ליה ערבא שקיל שיהיה אוהבו לעולם.

והכא נמי דכוותיה, אפילו נושא היום ומגרש למחר – הכל שלו.

מתבאר מדברי החתם סופר, כפי שהבאנו לעיל שמתנות שהבעל נתן לאישה שאינם מלבושים או תכשיטים, אינן חוזרות לבעל עם הגירושין, והוא הדין במתנות שהאישה נתנה לבעלה בתקופת הנישואין או בסמוך להם, אף שלאחר מכן נפרדו דרכיהם. וגם אם הפירוד נעשה מיד לאחר הנישואין, קיימת סברה הגיונית ופשוטה שמייצרת כלל בכל דיני מתנה – מתנה אינה תלויה ועומדת ביחסי הנותן והמקבל, וגם אם מצב היחסים בין הנותן והמקבל משתנים עם הזמן, היות ובעת נתינת המתנה ברור ומובן לנותן כי יחסי הקרבה והידידות עליהם מבוסס רצון הנותן לתת מתנה עשויים להשתנות עם הזמן, ולמרות זאת נותנים מה שנותנים. וכן לא יעלה על הדעת שכל מתנה תלויה בתנאי ותהיה לעולם ברת הדרה.

אף ביחסים בין בני זוג, הפירוד ביניהם אינו גורם לביטול המתנות שניתנו בין בני הזוג, ואף אם קיימת אומדנה מכללא שאילו הנותן היה יודע לא היה נותן מתנה, אין המתנה מתבטלת, ואפילו אם מקבל המתנה יוזם את הגירושין, אין כוונה משוערת (אומדנה מכללא) של נותן המתנה משפיעה על קיומה של המתנה כי כאמור יחסי נותן ומקבל נמדדים בשעת ביצוע המתנה, ואין כל התייחסות שיחסים אלה ישתנו בעתיד, אפילו במקרה שיתברר בעתיד שמקבל המתנה לא אהב מעולם את הנותן, מלבד בסוג מתנות שכל מהותם ומטרתם לצורך הנישואין, כגון מלבושים ותכשיטים שהם מסוג המתנות שאינן מקובלות ביחסי חברות שגרתיים אלא רק בין בעל לאישה, מפני שהבעל מעוניין שאשתו תהיה יפה בעיניו, בזה אין ההלכה רואה את זה כאומדנה מכללא אלא זו אומדנה הניתנת לזיהוי ברור כבר בראשיתה.

או ליתר דיוק, מתנה שניתן להתחקות אחר רצון הצדדים ונסיבות המקרה באופן מוכח, הרי שהיא מייצרת תנאי הקובע, שמתנה מסוג זה ניתנת לאישה כל עוד היא חיה עם בעלה כדי שתתנאה בפניו, כפי שפסק הרמ"א בדיני מתנה (חושן משפט סימן רז) שבמתנה אפילו אומדנה שהיא בגדר דברים שבלב גורמת לביטול המתנה.

אולם כלל זה נכון בכל אומדנה במתנה, שאין מתחשבים באומדן דעת משוער שכל כוונת נותן מתנה הייתה שהמתנה תתקיים כל עוד קיימים יחסי ידידות בין הנותן למקבל כי כאמור כל נותן מתנה יודע בשעה שהוא נותן לחברו שאין ערובה לחברות ועל דעת כן הוא נותן את מתנתו.

אומנם קיים מקרה חריג שבו קובעת ההלכה שכל המתנות חוזרות, וזה במקרה שהבעל מורד או האישה מורדת. הלכה זו של מורד או מורדת אין לה מקום במקרה דנן, מאחר שמדובר בבני זוג שנישאו בנישואין אזרחיים ובמסגרת נישואין זו אין דיני מורד ומורדת.

על כן לסיכום הפרק ההלכתי עולה כי אין לקבוע מטענות התובעת כאילו המתנה הייתה מותנית והנתבע לא עמד בתנאי.

בנוסף על האמור בפרק ההלכתי, יש להעיר כי מדברי התובעת היה נראה שהיא כבר קודם נישואיה עם הנתבע היא התחילה לחוש שקיימת מצידו סחיטה כספית כלפיה כפי הנזכר לעיל. אם כן, באותו הסכם שכתבה התובעת ערב נישואיה עם הנתבע כי אם היא לא תינשא לו היא

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מתחייבת בפיצוי כספי כלפיו, יכולה הייתה להוסיף שורה נוספת: אם יתברר שכל נישואיו של הנתבע עימה לא היו לשם נישואין, עליו לפצותה או לפחות להחזיר לה את כל הכספים שהיא מעבירה לו. זאת לא עשתה.

עובדה זו מוכיחה שהיא העבירה לו כספים בלי שהייתה לה כל כוונה להתניות במתנות אלו.

מסקנה

לאור האמור בית הדין פוסק כדלהלן:

- א. התביעה נדחית.
- ב. על המזכירות להכין ביטול צו עיכוב יציאה מהארץ שהוצא כנגד הנתבע.

פסק הדין מותר בפרסום בהשמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום י"ט באלול התשע"ח (30.8.2018).

הרב אברהם מייזלס

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה